

یارمه‌تیی تیکه‌لکردن‌وهی بو کۆچبه‌رآن

وھک بھشیک لە خزمە‌تگوزارییه
هاوبه‌شە‌کانی تیکه‌لکردن‌وهی فرۆنتیکس

وەشانی کوردی

ئیمە لیزهین تا هاوکاریت بکەین

FPI-23-05-24-164-OH-C / ISBN 978-92-9406-386-7 / doi:10.2891/345366

FPI-23-05-24-164-OH-N / ISBN 978-92-9406-380-9 / doi:10.2891/376566

سکام بکە

لەجامدانی پەھلاری خراب
وابان چکمەلە بەراسەر
بە هاروەن تیکه‌لکردن‌وهی
يان هاوەلیکی ناوخۆیی
پنگپەندەرەم.

هاوەلی تیکه‌لکردن‌وهی
يان هاوەلە لارخنسەگان
لە ماروی کاتزیتەکان
کارکەنلا يارسەدەت پێشکەش
دهەن.

!
گرنگە تیبینى
بکەیت کە:

هاوەلی تیکه‌لکردن‌وهی
نالوانت هەمروە لە
کشەلە چارمەر بکەت کە
پەیوەزرووت دەنەنەوە لەنە
کو هاوکاریت پێشکەش
دەنەکان کە پێش لەسرى
پلەکلەنون.

تکایە لە وڵاتەکەی خۆت
پەیوەندى بە هاوەلی
تیکه‌لکردن‌وهی بکە
دەتوانیت لەم مالپەرە
خوارەوەدا سەرچەم
زانیارییەکان بخوئىتە وھ ←

FPI-23.0027_KU_sorami

هاوەلی گەرەنەوە و تیکه‌لکردن‌وهی ناوخۆیی(م دەتوانیت چیم بۆ بکات؟

لە ولاتی زىتدى ھاوەلی، تیکه‌لکردن‌وهی كەسەكەت وەردەگرت. نەگەر داواي یارمه‌تیی لە گەرەنەوە كەن، دەكىت ھاوەلە كە لە فرۆکەخانە پێشوازىت لى بکات و پێنداویستىتە بەپەلە كەن بۆ دەستەبەر بکات. نەگەر داواي كرد بۇ ماوەيەكى درىزىت یارمه‌تى وەرىگرت، ھاوەلی تیکه‌لکردن‌وهی كەمان لە پەيوەندىدا دەبىت لە گەلت و چانسى ئەۋەت ھەيدە وەلامى پرسىyarىتەكانتى لى وەرىگرت. ھەميسە خوشحال دەبىن پەيوەندىدى بە ھاوەلە كەمانەوە بکەيت. نەگەر ھەر گومان يان پرسىyarىتەكەت ھەبۇو، بىن دودولى پەيوەندىدى بە ھاوەلی تیکه‌لکردن‌وهی بکە.

پاويىزكارى گەرەنەوە و تیکه‌لکردن‌وهی دەتوانیت چیم بۆ بکات؟

لە كاتى دانىشتنە پوو-بە-پووە-كاندا، پاويىزكارى گەرەنەوەت زانیارىي گرنگەت پەن دەدات دەربارەي گەرەنەوە و بىزادە-كانى ھاوکارىتەن و یارمه‌تى تیکەلەبونەوە. پاويىزكارە كەت راھىتىدا راوه ھاوکارىت بکات و دەتوانیت وەلامى ھەموو پرسىyarىتە كەن بدانەوە. ھەركات ويسەت، دەتوانیت لە پاويىزكارى گەرەنەوە و تیکەلەبونەوە كەت پېرسىت ئەو مافانە چىن كە پەيوەست بە داواكارىيە كەتەوە. دەتوانیت لە دانىشتنە پاويىزكارىيە-كاندا داواي وەرىگىزىك بکەيت، نەگەر جەزت نەكەد بەو زمانە بدویت كە پاويىزكارە كە قىسىي پەن دەكەن.

نەگەر خوازىاريت یارمه‌تى تیکەلەبونەوە وەرىگرت، دەبىت پاويىزكارە كەت زانیارىي گرنگە لە تو وەرىگرت تا كار لەسەر داواكارىيە كەت بکات. داوات لى دەكىت زانیارىي لەسەر ناسنامەي كەسىي خۆت و ئەندامانى خېزىانە كەت و شوتىنى زيانيان و زانیارىي پەيوەندى پېوهە-كەن دەبىت. ئەو زانیارىيە كەن پەشکەش شيان دەكەيت بەپىش داواكارىيە ياسايىيە-كانى پاراستى زانیارىي لەت وەردەگىرت. ھەر پێنداویستىتە كى تايىەت ھەبۇو، پاويىزكارە كەتلى ناگادار بکەرەوە.

لە كاتى پەشکەش كەن داواكارىيە كەتدا، داوات لى دەكىت فۇرمىتى بې بکەيتەوە و رىنگە بە فرۆنتیکس (Frontex) بەدەبىت زانیارىي كەسىيە كەنست بەكارىيەتتىت. بۇ دەليابۇونەوە لە ناسنامە كەت، ھاوەلی تیکەلەبونەوە پەيوەستى بەم زانیارىيە ھەيدە و ئەم زانیارىيە شەنەندا بۇ ئەم مەدەستە بەكارىدەت، ئەمەش بەپىش پەسای ئەوروبى بۇ پاراستى زانیارىي گشتىيە.

تىبینىيە-كان

چ جۆریکى يارمهتىي تىكەلكردنەوە بەردەستن؟

خزمەتكۈزۈزۈرىيە ھاوبىشەكانى تىكەلكردنەوە دوو چۆر يارمهتىي لە خۇدەگىرىت:

يارمهتىي كورتاخايەن: لەگەل گەيشتت، رەنگە لە چەند رۆزى سەرەتادا ھاواکارى خېزات پىشكەش بىرىت، بۇ ٹۈونە پىشوازى كىردىت لە فۇرۇخەنانە، دابىنگىركىنى شۇنى مانەوەي كورتاخايەن، يارمهتىي پىزىشىكى، گواستنە، شادبوونەوە بە خېزان و ھاواکارىي دارابىي ستووردار.

يارمهتىي درېزخايەن: دەكىرىت پلايتىكى تىكەلكردنەوە بۇ ماوهى تا 12 مانڭ دابىندرىت. راۋىزىكارىي گەرانەوە و تىكەلكردنەوەت لە ولاتى خانەخۇي و رېتكارواھەكمان لە ولاتى خوت باشترىن بىزاردە كانى لە گەل باس دەكەن و لەسر جىئىھەجىركىدىيان پاش گەرانەوەت بۇ ولاتى خوت يېنگ دەكەن. ٹۈونە يارمهتىي تىكەلكردنەوە درېزخايەن نەمانە لە خۇدەگىرىت:

نىشەجىتكەرنى درېزخايەن و تىچۇوپى بەيۇندىدار

يارمهتىي پىزىشىكى بەردەوام

پەروەردە (خۇيدىن و راھىتىنى پىشەبى)

راۋىزىكارىي و يارمهتىي كار بۇ دەستىگە يشقن بە بازاپى كار

يارمهتىي لە دامەزراندى بىزنسىتكى بچۈوك

شادبوونەوە بە خېزان

پاۋىزىكارىي ياسايىي و ھاواکارىي كارگىرى

ھاواکارىي دەررۇونى-كۆمەلایەتى

لە ھەردوو حالەتەكەدا، لە لاين ھاواھلى تىكەلكردنەوە كەوە يارمهتىي تايىھەت پىشكەش دەكىرىت. تەركى نەم كەسەش چاودىرىكىركىنى پالانى تىكەلكردنەوەتە و ھەرۋەھا رەنگە ۋەنەي رېتكارواھەكانى دىكەشت بىكەن.

ئايا يارمهتىي تىكەلكردنەوە من دەگىرىتەوە؟

دەتوانىت يارمهتىي تىكەلكردنەوە وەربىگىرىت نەگەر:

ا. تا ئىستا وەلامىتىكى كۆتاپى نەرەتىت لەسەر داواکارىي مانەوەت، نىشەجىيۈونى ياسايىي /يان پاراستىنى نىيەدەولەتى (مافى پەنابەرى) وەرنەگىتىو و بىريار دەدەيت بىگرىتىتەوە. لە حالەتەدا تىمە تاۋوتىنى گەرانەوەي تازەزۇومەندانە دەكەن.

ب. وەلامىتىكى كۆتاپى نەرەتىي /يان ئەوەي پىنى دەلىن 'بىريارى گەرانەوەت وەرگىتىو، كە كۆتا وادەيەكى بۇ تو دىبارى كىدۇوە تا ناوجەي دەسىلەتى ولاتى تەندام يەجىيەلىت. بىريارت داوه بۇ ولاتى خوت بىگەپىتەوە. لە حالەتەدا تىمە تاۋوتىنى دەرچۈونى تازەزۇومەندانە دەكەن. دەسىلەت نىشەتىمىيەكىنى ئەو وەلاتە ئەورۇپىسىيەلىي نىشەتىجىتتى لە نەگەرى وەرگىتى يارمهتىي تىكەلكردنەوە

ت. بىريارى گەرانەوەت بەدەست گەيشتۇو، وەك لە خالى ب دا پۇونكراوهەتەوە، بىريارت نەداوە لە كۆتا وادەي دىاريکراودا دەرىچىت (دەرچۈونى تازەزۇومەندانە). لەم حالەتەدا بىريارى گەرانەوە دەچىتىن بوارى جىئىھەجىركىدىنەوە و دەبىت بە دەرەنجامى گەرانەوەي بەزۇر پازى بىت.

نەگەر مافى مانەوە، نىشەجىيۈونى ياسايىي /يان پاراستىنى نىيەدەولەتى (مافى پەنابەرى)ت لە ولاتى ئەندامى يەكتىن ئەورۇپاھەيە، يارمهتىي تىكەلكردنەوە تو ناگىرىتەوە.

تاكاھە تىبىن بىكە لە كانى پىشكەشىكىدى داواکارى بۇ خزمەتكۈزۈزۈرىيە ھاوبىشەكانى تىكەلكردنەوە، ولاتانى ئەندامى يەكتىن ئەورۇپا، بە پىشىھەست يە ياسا نىشەتىمىيەكىيان، بىريار دەدەن لەوەي ئايا يارمهتىي تىكەلكردنەوە دەتىگىتەوە يان نا.

سوودەكانى گەرانەوەي ئارەزۇومەندانە چىيە؟

تىدەگەين كە دەكىرىت گەرانەوە بۇ ولاتى خوت كارىتكى قورس يېت. ئىمە لېزەن بۇ پىشكەرىي كەندا ئەن، دەتوانىن يارمهتىت بەدەن خوت بۇ كەشەكە ئامادە بىكەيت و لە دەرفەتائەش ئاگادارت بىكەينەوە كە پاش گەيشتت دىتە بەرددەستت.

نەگەر بىريارت داوه ئارەزۇومەندانە بىگەپىتەوە يان دەسەلەتى نىشەتىمانىي ولاتى تەندام بىريارى گەرانەوەت داوه، بۇي ھەيە ئەو يارمهتىبە بىتگىتەوە كە بېپوەستە بە تىكەلكردنەوەت بە كۆمەلگەي ولاتە كەتەوە، فېرتىكىس، دەزگاپى ياسەوانى سۇور و كەناراھەكانى ئەورۇپا، بەرەنامىيەكى بە ناوى خزمەتكۈزۈزۈرىيە ھاوبىشەكانى تىكەلكردنەوە دان اوھە كە رېتكارواھەكانى كۆمەلگەي مەدەنلىي ولاتە كە خوت بەشدارى بىن دەكەن، ئەم رېتكارواھە ئەزمۇنپىان لە پىشكەشىكىدىنەي يارمهتىي تىكەلكردنەوە كە ئامادەن لە كانى گەرانەوەت و دەستپېكىدىنە ئىتەنلىكى تازە لە ولاتە كە خوت ھاواکارىت بىكەن.

رەنگە گەرانەوە ئالۇز دەرىكەوتىت. بۇي ھەيە پىرسىاري زۆر بورۇزىتىت و دەلەرلەتىت بۇ درووست بىكەن، كارمەندى يىسىپەر بۇ ٹۈونە ھاواکارىت بىكەين، كارمەندى يىسىپەر بۇ ھاواکارىنى گەرانەوە و تىكەلكردنەوەت بۇ دايىن دەكەين بە رېتكاره ياسايىي و كارگىرىي و دەررۇونى-كۆمەلایەتىيەكان ئاشنات دەكەن، رېتۈنەت دەكەن تا بىريارى گۇنجاو دەرپارە ئايىندهت بەدەيت.

نەگەر پىتۈستت بە چاودىرىپى تايىھەت ھەيە، بۇ ٹۈونە، نەگەر تو مەندالىكى تەنها يان ژىپىكى دووگان بىت، نەگەر قورىانىيەكى بازىرگانىكەن بە مرۇفەتە بىت، يان نەگەر دۆخىتكى بىزىشىكى يان كەمنەندامىيەكتە هەبىت، يان نەگەر مەنالات لەگەلدا بىت، تاكاھە راۋىزىكارى گەرانەوە و تىكەلكردنەوە لەم ئاگادار بەرەدەوە، راۋىزىكارە كە كارىتكە دەكەن دۆخە كەسىپە بېپوەندىدارەكانى تو ۋەچاپ بىكىزىن تا باشىر لەگەل ئەو جۇرى ھاواکارىي تىكەلكردنەوەيدى تو بىگۈنچىت.